

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา ของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มีการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัย ดังต่อไปนี้

หลักสูตร

- ความหมายของหลักสูตร
- องค์ประกอบของหลักสูตร
- การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมไทย

การปฏิรูปการศึกษาของไทย

- แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
- ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษา
- จุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละระดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา

- ความหมายของพลศึกษา
- ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬา
- ความสัมพันธ์ระหว่างพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา
- หลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยภายในประเทศ
- งานวิจัยในต่างประเทศ

หลักสูตร

1. ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาให้นิยาม หรือความหมายของคำว่า “หลักสูตร” ไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

หลักสูตรเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ความสำเร็จของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับ หลักสูตรเป็นประการสำคัญ (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2524 : 20) การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแกนสำคัญที่จะนำการศึกษาไปสู่ปรัชญาและจุดมุ่งหมายที่จะสนองสังคม มีนักพัฒนาหลักสูตรได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (2523 : 1) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ในสองระดับคือ หลักสูตรในระดับชาติกับหลักสูตรในระดับโรงเรียน หลักสูตรระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในระดับโรงเรียนหมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายโรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สังัด อุทรานันท์ (2528 : 16) ได้กล่าวถึงคำนิยามของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยสาระที่จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ต้องการ
3. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน
4. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนซึ่งเขาได้ทำได้รับรู้และได้ตอบสนองต่อการแนะแนวทางของโรงเรียน

อึ้ง บัวศรี (2532 : 6) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

เปรี๊ง กิจรัตน์ (2532 : 13) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 2 อย่าง คือ

1. หลักสูตร ความหมายอย่างแคบ คือ รายวิชาต่าง ๆ ที่เด็กต้องเรียนไปตามลำดับขั้นระหว่างอยู่ในโรงเรียน
2. หลักสูตร ความหมายอย่างกว้าง คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน รวมถึงกิจกรรมการเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร สิ่งที่สังคมมุ่งหวังให้เด็กได้รับ วิธีทางต่าง ๆ เพื่อนำเด็กไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิมิเวชท์ (2542 : 44) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน กำหนดไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

ทาบกา (Taba, 1962 : 11) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบทั่วไป และแบบเฉพาะเจาะจงซึ่งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาการเรียนการสอน และการวัดผล

นักลีย์และอีแวนส์ (Neagley and Evans, 1967 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดเพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของนักเรียน

กู๊ด (Carter V. Good, 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ว่า หลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้โดยมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลักต่าง ๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา

วิลเลอร์ (Wheeler, 1974 : 11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็น มวลประสบการณ์การเรียนรู้อันโรงเรียนหรือสถานการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน

โครว์ (Crow, 1980 : 250) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรคล้ายกับของวิลเลอร์เขา กล่าวว่าหลักสูตรเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และจิตใจ

โอลิวา (Oliva, 1982 : 10) กล่าวว่าหลักสูตรคือ แผนหรือโปรแกรมสำหรับประสบการณ์ทั้งหลายที่ผู้เรียนจะต้องประสบภายใต้การอำนวยการของโรงเรียน

จากความหมายและความเห็นของคำว่า หลักสูตร ของนักการศึกษาหลักสูตร หลาย ๆ ท่าน ที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น พอจะสรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า

หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนด และแนวทางในการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียน การสอนหลายรูปแบบที่จัดทำเพื่อ เป็นสื่อกลางให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ตามความ มุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับนั้น ๆ

2. องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

สมิทร คุณานุกร (2520 : 9) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาหลักสูตรในแง่ขององค์ประกอบ แล้วจะมี 4 องค์ประกอบคือ

1. ความมุ่งหมาย (Objective)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

กรมวิชาการ (2522 : 4) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่า หลักสูตรประกอบด้วย

1. จุดหมาย คือ ความประสงค์หรือความต้องการทางการศึกษาและสังคม ที่จะให้ ผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
2. หลักการ คือ ทิศทางหรือแนวทางซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร
3. โครงสร้าง เป็นส่วนที่กำหนดกลุ่มวิชาหรือรายงานวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตรซึ่งมี ทั้งบังคับและส่วนที่ให้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา หมายถึง ความรู้ ทักษะหรือทัศนคติบาง ประการโดยเฉพาะรายวิชานั้น ๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องรู้ ต้องมี หรือต้องปฏิบัติให้ได้
5. เนื้อหาของรายวิชา คือ ประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งกำหนดไว้ สำหรับรายวิชานั้น ๆ
6. สื่อการเรียน คือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
7. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ ความเข้าใจและความ สามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่ มีสิ่งใดควรจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หรือไม่

จํารง บัวศรี (2532 : 8) กล่าวว่า สำหรับหลักสูตรนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้อย่างน้อย 6 อย่าง คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims)
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives)
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences)
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies)
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials)
6. การประเมินผล (Evaluation)

ทาบ (Taba, 1962 :10) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนการสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนแก่ใคร สอนทำไม

2. เนื้อหาวิชา (Subject Matter) หมายถึง สาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เนื้อหาเป็นรายละเอียดที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. วิธีสอนและการจัดดำเนินการ (Method and Organization) หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การสอน สอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติ และคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพ เจตคติ ทักษะ และคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 5) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาวิชา
3. วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. วิธีการประเมินผล

จากความเห็นของนักการศึกษาหลักสูตรหลายๆท่าน ที่นำมากล่าวไว้ข้างต้นมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนมาก พอที่จะสรุปองค์ประกอบของหลักสูตรได้ว่าควรจะต้องประกอบไปด้วย

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาสาระ
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

3. การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมไทย

กถ สุวดีพณิชย (2530 : 69 – 71) บรรยายไว้อย่างละเอียดว่าสภาพของหลักสูตรในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด และผลผลิตที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยมากน้อยเพียงใด

หลักสูตรประถมศึกษาเน้นเอกสารหลักสูตรหรือว่ากันตามตัวหนังสือเป็นหลักสูตรที่เขียนดีมาก แบ่งหมวดหมู่ไว้ชัดเจน สอดคล้องกับความจำเป็นของบ้านเมืองโดยเฉพาะในกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ แต่ผมมีข้อท้วงติงนิดหนึ่งคือ เอกสารหลักสูตรของกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพไม่ควรกำหนดเนื้อหา และไม่ควรถูกกำหนดว่าชั้นไหนควรจะสอนอะไร เพราะสิ่งสำคัญคือ การฝึกนิสัยคนให้รักงาน สู้งาน มีความริเริ่ม มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เช่น การทำงานบ้าน กวาดบ้าน ถูบ้าน สิ่งเหล่านี้เป็นเนื้อหาที่อยู่ในชีวิตของคนอยู่แล้ว ขั้นตอนของการพัฒนา หลักสูตรที่ยากคือ การนำหลักสูตรไปใช้ จากการประเมินผลที่ออกมาทำให้รู้ได้เลยว่าประสบความสำเร็จในระดับที่ให้นักเรียนได้ในด้านความจำเท่านั้นจะขาดขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำไปใช้ สำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายตัวเอกสารหลักสูตรก็ดีมาก แต่มีข้อท้วงติงเหมือนหลักสูตรประถมศึกษาที่ไปเขียนเนื้อหาในกลุ่มการงานฯ และกำหนดเนื้อหาเหมือนกันหมด โรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลอยู่ตามภูเขาควรจะสอนให้นักเรียนรู้จักขึ้นเขาลงห้วยให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นการงานก็ควรปลูกฝังความคิดริเริ่ม รักงานสู้งาน

การนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมต้นไม่มีปัญหา แต่ในระดับมัธยมปลายนั้น หลักสูตรเขียนไว้กว้างแต่ให้นักเรียนเรียนแคบมากที่มีโปรแกรมกว้าง จะเห็นได้ว่าจะมีเพียง 3 – 4 โปรแกรมเท่านั้นที่เด็กเรียนแล้วจะมีอนาคต มีทางไปได้ไกลแต่บางโปรแกรมเมื่อนักเรียนเรียนแล้วจะพบทางตัน ไปสอบเข้าที่ไหนก็ไม่ได้ เช่น หลักสูตรศิลปหัตถกรรม

ในหลักสูตรอุดมศึกษาวิชาพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ 32 หน่วยกิตจะน้อยไป ควรจัดให้กว้างกว่านี้ ผู้ที่จะเป็นบัณฑิตควรมีความรู้พื้นฐานแน่นไม่ว่าบัณฑิตสาขาใดก็ตามควรมีความรู้ทางศิลปศาสตร์ กลุ่มวิชาเหล่านั้นจะมีประโยชน์สำหรับบัณฑิตมากเมื่อทำงานไปนาน หลักสูตรค่อนข้างจะเน้นทางการประกอบอาชีพมากเกินไป มุ่งให้ผู้เรียนไปทำงานในเชิงแคบหรือสอนวิชาชีพในเชิงแคบให้นักศึกษา และเอาใจผู้จ้างมากเกินไป สรุปได้ว่า วิชาพื้นฐานของหลักสูตรอุดมศึกษาพยายามที่จะเน้นทางการประกอบอาชีพมากเกินไปในระดับปริญญาตรี บัณฑิตจึงไม่ได้รับการฝึกให้มีความรู้กว้าง

เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ เอกสารหลักสูตรจะไม่มีปัญหา แต่การนำหลักสูตรไปใช้ยังมีปัญหา การนำหลักสูตรไปใช้เปรียบเหมือนการบริหารหลักสูตร

ถ้ามีการพัฒนาหลักสูตรในอนาคตในอีก 10 ปีข้างหน้าทิศทางของหลักสูตรในแต่ละระดับที่จะสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยควรมีหลักการกว้าง ๆ 3 ข้อคือ

1. ให้อิสระและเสรีภาพแก่ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มากกว่านี้
2. หลักสูตรไม่ควรเน้นที่ความจำมากควรจะทำให้ความสนใจกับการฝึกให้นักเรียนได้

วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำไปประยุกต์ใช้

3. หลักสูตรควรมีการยึดจุดสำคัญอันใดอันหนึ่ง

หลักสูตรในปัจจุบันค่อนข้างจะมีขอบเขตมาก หลักสูตรทำให้คนมุ่งไปสร้างทักษะแต่ไม่กว้างและรู้สึกว้า วิชาทักษะจะมีอิทธิพลต่อ วิชาพื้นฐาน และค่อนข้างไปทางความรู้ความเข้าใจมาก อยากให้ค่อนข้างไปที่เกี่ยวกับอารมณ์หรือความรู้สึกบ้าง

สุชาติ ทวีพรปฐมกุล (2538 : 36-38) กล่าวไว้ว่า ขณะที่สังคมปรับเปลี่ยนไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ที่จะต้องผสมผสานกลมกลืนกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อความอยู่รอดในส่วนของสุขภาพและพลานามัยของประชาชนโลก พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะพัฒนาความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา จะต้องเตรียมคนให้แก่ชาติที่พร้อมสำหรับอนาคตมากกว่าที่จะสนองความต้องการในปัจจุบันแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งความต้องการของสังคมในด้านสุขภาพกำลังเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อสุขภาพเป็นจำนวนมาก สังเกตได้จากการที่มีประชาชนไปร่วมออกกำลังกายในสวนสาธารณะต่างๆ ที่เห็น ชัดเจนที่สุด คือสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานครทุกแห่ง หรือแม้กระทั่งตามสวนสาธารณะของเทศบาล จังหวัดต่างๆ มีจำนวนมากขึ้นทุกแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีสถานประกอบการ เกี่ยวกับการกีฬาสุขภาพ เช่น ศูนย์สุขภาพ ศูนย์บริหารร่างกาย (Health Club) ศูนย์กีฬา (Sport Center) สโมสรกีฬา ตามหมู่บ้าน สนามกอล์ฟ สถานออกกำลังกายต่างๆ จนกลายเป็นจุดขาย ของโครงการบ้าน

จัดสรรคนใดมีเนียม ที่จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องสถานบริหารร่างกาย สถานสุขภาพ สถานที่ออกกำลังกาย สนามกีฬาต่างๆ และรวมถึงแหล่งนันทนาการในโครงการ ซึ่งเป็นเช่นนี้ทุกโครงการทั่วประเทศ นอกจากนี้ปัจจุบันมีบริษัท ห้างร้านที่จำหน่ายเครื่องกีฬา อุปกรณ์กีฬา โรงงานผลิตอุปกรณ์กีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬามากขึ้นกว่าในอดีตหลายเท่าตัว ซึ่งสถานประกอบการต่างๆเหล่านี้ ยังขาดนักวิชาการ ผู้รู้ผู้เฒ่า นักบริหารการจัดการที่มีความสามารถ มีความชำนาญเฉพาะทางไปบริหารจัดการกิจการเหล่านี้ นับว่าเป็นโอกาสอันดีที่พลศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาสู่วิทยาศาสตร์การกีฬา รัฐบาลมีนโยบายที่เด่นชัดในการสนับสนุนการกีฬา และสุขภาพประชาชน จะเห็นได้จากการจัดสรร งบประมาณของประเทศ เริ่มที่จะมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมาเป็นอันมาก และรัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 1 (2531 - 2539) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนการกีฬาเพื่อมวลชน เพื่อสุขภาพ และเพื่อความ เป็นเลิศ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต้องใช้วิทยาศาสตร์ การกีฬาเข้ามามีบทบาทพัฒนาการกีฬาเพื่อให้เกิด สุขภาพที่ดีแก่มวลชน และที่ผ่านมามีสถิติการแข่งขันกีฬาระดับต่างๆ ได้มีการทำลายสถิติกันมาก ขึ้น อันเนื่องมาจากการนำวิทยาศาสตร์เข้ามาพัฒนาการฝึกซ้อมของนักกีฬาชนิดต่างๆ การนำ โภชนาการมาเป็นส่วนเสริมสร้างสุขภาพของนักกีฬา การนำวิทยาศาสตร์มาพัฒนาอุปกรณ์กีฬา สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องแต่งกายของนักกีฬา สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา มีส่วนอย่างมากยิ่งที่จะพัฒนาการกีฬาไม่ว่าจะทำให้เกิดความเป็นเลิศ หรือกีฬาเพื่อสุขภาพ นี้ก็ เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพลศึกษา ไปสู่วิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สมควรเริ่มให้ถูกต้องทั้งในเชิงจัดการในระบบของหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหาร การจัดการ และเป็นสิ่งที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่มีสถาบันการศึกษาได้เริ่มที่จะเข้าสู่วิทยาศาสตร์การกีฬา ดังเช่น กรมพลศึกษาได้มีโรงเรียนกีฬาขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี การปรับหลักสูตรวิทยาศาสตร์การ กีฬาในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยพลศึกษา ในหน่วยงานสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล มีหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬา ในระดับปริญญาโท และที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬา ในระดับปริญญาตรี ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีภาควิทยาศาสตร์การกีฬา และที่จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มีโครงการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งได้รับการอนุมัติจากทบวง มหาวิทยาลัยให้บรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 (2535 - 2539)

สถาบันอุดมศึกษานับว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญมากต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์การ กีฬา เพราะเป็นสถาบันที่มีความพร้อมสูงทั้งในแง่ของบุคลากรที่ทรงคุณวุฒิ มีอุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงานที่จะทำให้การพัฒนาวิทยาศาสตร์การกีฬานี้

ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจที่ตรงกันในความสำคัญและความจำเป็นของวิทยาศาสตร์การกีฬา ก็จะเป็นเครื่องมือหรือสื่อในการที่จะช่วยให้บัณฑิต นักศึกษา และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงามทางด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว (สุพิตร สมานิติ, 2536 : 40)

ดังนั้น การที่จะจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมไทย ก็จะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การสื่อสาร การคมนาคม เป็นต้น หลักสูตรที่จะจัดตั้งขึ้นควรที่จะเป็นหลักสูตรที่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกลมกลืนกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบัน และในอนาคตด้วย เพื่อทำการผลิตบุคคลที่มีความสามารถ และมี คุณภาพ เพื่อสนองต่อความต้องการของสังคม ซึ่งจะสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย

การปฏิรูปการศึกษาของไทย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2546 : 1-2) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาว่า การปฏิรูปการศึกษานั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการดำเนินงานเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาครั้งใหญ่ กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและหลักการของการจัดการศึกษาทั้งระบบ เป็นการเปลี่ยนแปลงความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และรูปแบบของการจัดการศึกษา รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย และรูปแบบการจัดการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้

การปฏิรูปการศึกษาตามความหมายดังกล่าว จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด ระบบและกระบวนการจัดการศึกษา หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างและระบบบริหารการศึกษา การผลิตและพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา การระดมสรรพกำลังและการลงทุนทางการศึกษาการจักระบบและการบริหารอุดมศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา รวมถึงการจัดร่างกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

แนวการปฏิรูปการศึกษาตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน หนังสือ แบบเรียน สื่อ และเทคโนโลยีการศึกษาด้วย เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ

มีประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสูงขึ้นเท่าเทียมหรือใกล้เคียงนานาชาติในระดับประเทศ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากสถานการณ์ของโลกและของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากจนทำให้ระบบการศึกษาที่ใช้อยู่เดิมไม่อาจจัดการศึกษาและผลิตบุคคลให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาขึ้นมาใหม่ เพราะไม่อาจใช้ระบบและกระบวนการเก่าได้อีกต่อไป ขณะเดียวกัน หากพิจารณาถึงการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเท่าที่มีมาในประเทศไทยกับการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในประเทศต่างๆ ก็พบว่ามีความสอดคล้องต้องกันว่าเป็นผลเนื่องมาจากการที่การจัดการศึกษาและผลผลิตจากการศึกษาไม่สอดคล้องและสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ รวมถึงการแข่งขันทับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาให้สนองต่อสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว

2. ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษา

ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2546 : 2-6) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาของไทย ได้มีการดำเนินการมาแล้ว 3 ครั้ง ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ครั้งที่ 2 เป็นการดำเนินการในช่วง พ.ศ. 2517 – 2521 และครั้งที่ 3 ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2542

การปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกเกิดขึ้นจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงต้องการปฏิรูปและพัฒนาาระบบการปกครอง ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ระบบการศึกษา ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ระบบการสาธารณสุข ระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ ให้ทันสมัยและให้รอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้นของชาติมหาอำนาจยุโรป การปฏิรูประบบต่างๆดังกล่าว ดำเนินไปเพื่อให้ต่างประเทศได้เห็นประเทศไทยมีระบบการบริหารและการปกครองประเทศที่ทันสมัยเช่นเดียวกับที่มีการจัดในประเทศต่างๆในยุโรป ด้วยเหตุนี้การปฏิรูปในยุคแรกจึงเป็นการจำลองระบบที่มีจัดอยู่ในต่างประเทศแล้วนำมาปรับใช้ให้เข้ากับขนบธรรมเนียมประเพณีและสภาวะทางสังคมไทย

สำหรับแนวปฏิรูปการศึกษานั้น ได้จำลองรูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศอังกฤษแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาวะทางสังคมไทย ดังเช่น การจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัด ใช้อาคารของวัดที่มีอยู่เป็นสถานที่เรียน โดยมีครูที่ทำการสอนทั้งพระและฆราวาส แนวการปฏิรูปการ

ศึกษาครั้งนี้ก่อให้เกิดหลักการคิดทางการศึกษา แนวการจัดการศึกษา โดยมีแผนการศึกษาหรือโครงการศึกษาเป็นหลักยึด การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่จะให้วิชาหนังสือหรือวิชาการอันหมายรวมถึงการอ่านเขียนให้ถูกต้องและคล่องแคล่ว สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ แก่การปฏิบัติราชการในกระทรวงต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามแนวปฏิรูประบบการปกครองและระบบบริหารแผ่นดิน การปฏิรูปการศึกษาแรกนี้ได้มีการจัดตั้งโรงเรียน จัดวางหลักสูตร จัดทำแบบเรียน จัดระบบการวัดและประเมินผล มีการผลิตครูและจ้างครูที่เป็นฆราวาสสอนหนังสือ ด้านการบริหารจัดการศึกษาก็ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นรับผิดชอบจัดการศึกษา คือ กรมศึกษาธิการ และพัฒนาต่อมาจนเป็นกระทรวงศึกษาธิการเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 เกิดขึ้นเนื่องจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคม 2516 อันเป็นผลให้เกิดเหตุการณ์นองเลือด และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขณะเดียวกันได้มีเสียงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองกับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากมาย ในช่วงเวลานั้นอีกเช่นกันที่ได้มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและความเสมอภาคทางการศึกษา ดังปรากฏในรายงานของยูเนสโก เรื่อง การศึกษาเพื่อชีวิต (Learning To Be) แนวคิดดังกล่าวได้แพร่กระจายไปทั่วโลก

ในส่วนของประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและลักษณะอื่นๆ ให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระบบประชาธิปไตย เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำรายงานเสนอ คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอมาตรการและวางแผนการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาตามข้อเสนอในรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการประสานและติดตามผลของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังพิจารณากำหนดรูปแบบ และรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการบริหารศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาด้วย

แนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ 2 นี้ มุ่งเน้นให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา การจัดการระบบการศึกษาให้เป็นระบบเปิดและยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นและตอบสนองต่อการศึกษาตลอดชีวิต การปรับปรุงเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้คนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทและฐานะของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพในนโยบายและการบริหารการจัดการศึกษาเอกชนที่ไม่เป็นการมุ่งหากำไร การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการระดมสรรพกำลัง และการลงทุนทางการศึกษา

การตรากฎหมายการศึกษาเพื่อให้การปฏิรูปการศึกษามีผล รวมทั้งการปฏิรูประบบอื่น ๆ ของสังคม เพื่อเสริมสร้างแนวทางสังคมที่พึงประสงค์

การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 2 นี้ เมื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติได้เกิดความขัดแย้งเชิงความคิดจากผู้บริหารระดับสูงทางฝ่ายการเมืองของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาและการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา อันทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ ส่วนที่นำไปปฏิบัติได้มากคือ การปฏิรูประบบโรงเรียนจาก 4:3:3:2(3) คือ ประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี ประถมศึกษาตอนปลาย 3 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี หรือ 3 ปี เป็นระบบ 6:3:3 คือ ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี กับการปฏิรูปเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการประกาศให้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษา พ.ศ. 2524 เป็นหลัก ส่วนการปฏิรูปด้านอื่นๆ มีการนำไปปฏิบัติน้อย

การปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 3 นี้ เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสาร อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกให้เป็นสังคมหนึ่งเดียว มีการติดต่อสื่อสารกันใกล้ชิดยิ่งขึ้น มีการไหลบ่าและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันมากขึ้น ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์นี้เองที่ทำให้ระบบการเมืองคอมมิวนิสต์ล่มสลาย และการขยายตัวของระบบประชาธิปไตย ได้นำไปสู่การทำสังคมโลกให้เป็นสังคมเปิดที่ไม่มีการปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร การทำระบบเศรษฐกิจให้เป็นหนึ่งเดียวที่มีการควบคุมมาตรฐานและคุณภาพโดยองค์การระดับโลก สำหรับประเทศไทยกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและพฤติกรรมของคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศ อันเนื่องมาจากกระแสไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจก็มีการไหลบ่าของนักธุรกิจต่างชาติเข้ามา มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจของคนไทย ด้านการศึกษา จากการศึกษาวิจัยติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์กรและนักวิชาการต่าง ๆ ที่ผ่านมา ต่างก็แสดงให้เห็นถึงสภาพล้าหลังและก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสังคมไทยให้เหมาะสมกับกาลสมัยและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ขณะเดียวกันระบบการศึกษาของไทยก็อยู่ในสภาพล้าหลังก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ระบบการศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการแรงงานของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านระบบบริหารจัดการศึกษาก็เป็นระบบที่รวมอำนาจสู่ส่วนกลาง เป็นระบบที่มีสายการบังคับบัญชายืดยาว การตัดสินใจแต่ละเรื่องล่าช้า แก้ปัญหาไม่ทันเหตุการณ์ ผู้บริหารที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาไม่มีอำนาจตัดสินใจแก้ปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเอง ต้องรอการตัดสินใจจากส่วนกลาง

ดังนั้นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็เพราะผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากจนทำให้ระบบการศึกษาที่ใช้อยู่เดิมไม่อาจจัดการศึกษาและผลิตบุคคลให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและพัฒนาาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องและสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและต่างประเทศ

3. จุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11-14) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กำหนดว่าการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคมเพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษามุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงปรารถนา ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ และความสามารถ ขึ้นพื้นฐานและให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกิจการ และอาชีพตามควรแก่วัย สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบกิจการและอาชีพที่ตนเองถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการและอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

การศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการศึกษาต่อจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา มีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพระดับกลาง รวมทั้งมีความ

สามารถในการริเริ่มประกอบการ และการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งประกอบด้วยระดับปริญญาตรี และสูงกว่านั้น การศึกษาระดับปริญญาตรีมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถใน สาขาวิชาต่างๆในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มพัฒนาทั้งทาง วิชาการและวิชาชีพ ส่วนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทาง ให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และ เทคโนโลยี

การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยได้มีการพัฒนามาเป็นลำดับ นับตั้งแต่การจัดตั้งสถาบัน อุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2459 และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ที่จัดตั้งในระยะต่อมาเพื่อเปิดสอนในสาขาเฉพาะทางเพื่อผลิตคนเข้า รับราชการ

การผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูงมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น ในยุคของการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นับตั้งแต่ปี 2500 เป็นต้นมา การอุดมศึกษาจึงมีความหลากหลาย ทั้งในด้านหน่วยงานที่จัดประเภทของการจัดรูปแบบและเนื้อหาสาระของการจัดทำให้เกิด ความหลากหลายทางด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การบริหารและจัดการ ตลอดจนกลุ่ม คนผู้รับบริการ ทั้งนี้ การอุดมศึกษาได้มุ่งเพื่อการผลิตกำลังคนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศเป็นสำคัญ

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้ส่งผลให้เกิดการ แข่งขันด้านเศรษฐกิจการค้าอย่างรุนแรง หลายฝ่ายต่างคาดหวังบทบาทของอุดมศึกษาในการ พัฒนากำลังคนเพื่อพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะในการแข่งขัน อุดมศึกษาของไทยจึงต้องปรับ เปลี่ยนโดยมุ่งเน้นการเตรียมคนเข้าสู่ภาวะการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต ทั้งในเชิงการตอบสนอง และชี้แนะในระบบเศรษฐกิจและสังคมของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน บทบาทการจัดอุดมศึกษาจึงมี หน้าที่ของรัฐแต่ฝ่ายเดียว แต่เป็นหน้าที่ของภาคเอกชน องค์กรประชาชนท้องถิ่น และชุมชนที่ จะต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบต่อการอุดมศึกษาให้มากขึ้น ขณะเดียวกันผู้เรียนเองก็ต้องมีส่วน นำทรัพยากรมาสู่สถาบันอุดมศึกษาให้มากขึ้นด้วย

กล่าวได้ว่า อุดมศึกษาในปัจจุบันและอนาคตมีภารกิจที่สำคัญคือ การสร้างองค์ความรู้ และสร้างสังคมให้มีพื้นฐานแข็งแกร่ง ทั้งนี้อุดมศึกษาจึงต้องมีบทบาททั้งในเชิงการตอบสนองและ นำการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา

1. ความหมายของพลศึกษา

ได้มีนักการศึกษาให้นิยาม หรือความหมายของคำว่า "พลศึกษา" ไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 2) กล่าวสรุปไว้ว่า พลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมโดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกสรรแล้วเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้

วิสูตร กองจินดา (2527 : 33) ได้ให้ความหมายตามรูปศัพท์ว่าหมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการกีฬา การบริหารร่างกาย การเล่นเกม และการศึกษาเกี่ยวกับร่างกายโดยใช้ กิจกรรมทางพลศึกษาเป็นสื่อ เพื่อมุ่งพัฒนาด้านพุทธิศึกษา ทักษะ การมีทัศนคติที่ดี เชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และมีพลานามัยดี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไป

ศักดิ์ชาย ทัพสุวรรณ (2530 : 28) กล่าวสรุปไว้ว่า พลศึกษาไม่ใช่กีฬาศึกษา พลศึกษา คือ ศาสตร์ที่มีความสำคัญที่ควรแก่การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านร่างกายและการทำงานของร่างกาย

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2545 : 1) ได้สรุปความหมายของคำว่า "พลศึกษา" (Physical Education) ที่ถูกต้องตามหลักการและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วตามรูปศัพท์อาจจะ หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับกำลังของร่างกายด้วยการฝึกให้ร่างกายมีความแข็งแรง แต่ในปัจจุบันนี้มีความเชื่อว่า ถ้าจัดการพลศึกษาให้ถูกต้องตามหลักการและวิธีการที่ดีแล้ว นอกจากจะทำให้ร่างกายมีความแข็งแรงอดทนยังจะช่วยให้บุคคลได้มีการพัฒนาทางด้านจิตใจอารมณ์และสังคมควบคู่กันไปด้วย ฉะนั้น คำว่า "พลศึกษา" ถ้าจะให้ความหมายโดยแจ้ง อรรถแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่า "พลศึกษาคือขบวนการศึกษาที่ใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาดี อารมณ์ดี และเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคม" และ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2545 : 1) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า "พลศึกษา" (Physical Education) ถ้าแปลตามรูปศัพท์แล้ว อาจจะหมายถึง การศึกษาที่เกี่ยวกับร่างกาย เพื่อที่จะหาทางช่วยให้ ร่างกายสุขภาพสมบูรณ์ โดยการออกกำลังกายหรือฝึกร่างกาย (physical training) เป็นประจำ แต่ในปัจจุบันนี้มีความเชื่อว่า ถ้าได้จัดการพลศึกษาให้ถูกต้อง

ตามหลักการและวิธีการที่ดีแล้ว นอกจากจะทำให้ร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์ตามที่กล่าวแล้ว ยังจะช่วยให้มีการพัฒนาทาง สติปัญญา อารมณ์และสังคมควบคู่ไปด้วย ด้วยเหตุนี้ คำ “พลศึกษา” ถ้าจะแปลความ โดยแง่orroแล้วจะกล่าวได้ว่า “พลศึกษา คือ กระบวนการศึกษาแขนงหนึ่งที่มุ่งส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยให้ กิจกรรมพลศึกษา ที่ได้เลือกเฟ้นเป็นอย่างดีแล้วเป็นสื่อกลางในการศึกษา”

ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร (2536 : 18) กล่าวสรุปว่า พลศึกษา (Physical Education) พลศึกษาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งมีการศึกษาทดลองแสวงหาความจริงตามหลักวิทยาศาสตร์ มีความมุ่งหมาย ทฤษฎีและความคิด มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ มีการถ่ายทอดและเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เจตคติ และทักษะเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การออกกำลังกาย รวมทั้งการเล่นกีฬา เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ศิลปชัย สุวรรณเดชา และคณะ (2538 : 37) ได้ให้ความหมายไว้ว่าพลศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนให้มีการเจริญงอกงาม และมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้

ฟรีแมน (Freeman, 1977 : 6 – 12) มีความคิดเห็นว่าพลศึกษาคือ การศึกษาที่ใช้กิจกรรมทางกายเป็นสื่อ โดยใช้กลไกการเคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมหนักเสมอไป ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะซึ่งไม่กำหนดว่าทักษะนั้นจะต้องพัฒนาไปมากน้อยเพียงใด นักเรียนจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และสุนทรียนิยม ซึ่งสอดคล้องตามหลักของการศึกษา

เคอร์ชเนอร์ (Kirchner, 1985 : 9) ให้ความหมายในแง่ของการพลศึกษาสำหรับเด็กว่า พลศึกษาเป็นเครื่องมือพิเศษที่ใช้การเคลื่อนไหว เพื่อให้เด็กได้แสดงออกด้านความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นตัวของตัวเอง พลศึกษามีจุดประสงค์ที่จะช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาได้อย่างเต็มความสามารถในศักยภาพด้านสติปัญญา กายภาพ สังคม และอารมณ์ โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาเป็นเครื่องมือ

ดอเออร์ และแพนกราซี (Dauer and Pangrazi, 1986 : 2) สรุปความหมายของพลศึกษาว่าเป็น สาขาหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาทั่วไป ที่มุ่งสนับสนุนให้เด็กแต่ละคนมีความเจริญเติบโตและพัฒนาการโดยผ่านประสบการณ์ทางการเคลื่อนไหวเป็นหลัก โปรแกรมพลศึกษาจะมุ่งไปที่วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor) พุทธิพิสัย (Cognitive) และจิตพิสัย (Affective)

จากความหมายและความเห็นของคำว่า พลศึกษา ของนักการศึกษาหลายๆท่าน ที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น พอจะสรุปความหมายของพลศึกษาได้ว่า

พลศึกษา หมายถึง การศึกษาแขนงหนึ่งที่มีมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยอาศัยกิจกรรมทางพลศึกษาเป็นสื่อกลางในการศึกษา

2. ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬา

ได้มีนักการศึกษาให้นิยาม หรือความหมายของคำว่า "วิทยาศาสตร์การกีฬา" ไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2545 : 1) ได้ให้นิยามไว้ว่า คำว่า "วิทยาศาสตร์การกีฬา" ตามความหมายโดยอรรถแล้วหมายความว่า "เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเนื้อหาสาระความรู้ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าถึงผลของการมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายในกิจกรรม ต่าง ๆ โดยอาศัยหลักวิชาการต่าง ๆ เป็นแนวทาง เช่น หลักการด้านสรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา หรืออื่น ๆ เหล่านี้เป็นต้น" เนื้อหาสาระและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาและค้นพบเหล่านี้ จะถูกนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์และเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงวิธีการเล่นกีฬาและออกกำลังกายในกิจกรรมแต่ละชนิดให้ได้ผลดี หรือเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ให้ได้มากที่สุด ที่จะมากได้ และพร้อมกันนี้ความรู้เหล่านี้ก็จะถูกนำมาปรับปรุงและสร้างเสริมสมรรถภาพและประสิทธิภาพของนักกีฬาให้มีขีดความสามารถในการเล่นและแข่งขันกีฬาให้สูงที่สุดต่อไปอีกด้วย

พยุศักดิ์ สนเทศ (2533 : 33) ได้ให้ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬาไว้ว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport Science) เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ในส่วนที่การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างเป็นระบบแบบแผนในรูปของกีฬาและการออกกำลังกาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของระบบสรีรวิทยาอันเกี่ยวเนื่องมาจากการแสดงออกทางกายดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสามารถทางกายและทักษะกีฬาหรือทักษะทางกายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้วิทยาศาสตร์การกีฬายังรวมไปถึงจิตวิทยาเกี่ยวกับกีฬาด้วย

วิทยาศาสตร์การกีฬา หมายถึง ข้อค้นพบทางวิทยาศาสตร์ คำอธิบายและวิธีการที่เกี่ยวข้องข้อด้วยปัญหาการกีฬา ที่อยู่บนฐานของทฤษฎีและหลักการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นทั้งวิทยาศาสตร์โดยตรงหรือวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หรือสหวิทยาการที่จะใช้ในเรื่องเกี่ยวกับการกีฬาอย่างเป็นระบบ (Byer, 1992 : 616 – 618) ศาสตร์นี้ได้พัฒนามาจากแรงผลักดันของสังคมที่

ต้องการคำอธิบายในเรื่องของการออกกำลังกายที่ต้องมีพื้นฐานศาสตร์ที่จะอธิบายได้ว่าการออกกำลังกายนั้น ๆ มีประโยชน์ต่อสมรรถภาพ และสุขภาพของร่างกายอย่างไรโดยกระบวนการนี้ทำให้นักพลศึกษาส่วนหนึ่งได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาให้เกิดความชัดเจน

เคอร์แวน (Kirwan, 1994 : 213 – 216) ได้ให้ความเห็นว่าเป็นความจำเป็นทางสังคม และการพัฒนาเชิงวิชาการที่นักการศึกษาจะต้องพิจารณาให้ได้ว่าแท้จริงการเรียนทางพลศึกษาเป็นการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ อีกประการหนึ่ง การวิจัยที่จะหาคำตอบที่มีเหตุผลอธิบายผลของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายได้นั้นจะต้องอาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ความแตกต่างของเด็กชายและเด็กหญิงในด้านการออกกำลังกายเป็นต้น และมีอีกหลายเรื่องหลายกรณีที่ต้องอธิบายด้วยวิทยาศาสตร์ประกอบกับแรงผลักดันจากตลาดที่ใช้กีฬาและการออกกำลังกาย ดังนั้น การพัฒนาสู่ความเป็นศาสตร์ที่เรียกว่า วิทยาศาสตร์การกีฬาก็จึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับประเทศไทยได้มีการนำวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้ในวงการทางพลศึกษาบ้างแล้ว แต่ยังคงคำว่า พลศึกษา อยู่โดยเพิ่มคำว่า วิทยาศาสตร์การกีฬามาอีกแขนงหนึ่งซึ่งคงเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ว่าจะใช้คำเดียวอย่างไรอย่างหนึ่งหรือทั้งสองคำ

วุฒิพงษ์ ปรมัตถากร (2537 : 4) กล่าวว่าวิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นกรเอาคำ 2 คำมาผสมกัน คือ วิทยาศาสตร์ ผสมกับกีฬา

วิทยาศาสตร์ (ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525) หมายถึง “ความรู้ที่ได้โดยการสังเกต และค้นคว้าจากการประจักษ์ทางธรรมชาติ แล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ หรือวิชาที่ค้นคว้าได้หลักฐานและเหตุผลแล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ”

กีฬา (ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525) หมายถึง “กิจกรรมหรือการเล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการบำรุงแรง หรือเพื่อผ่อนคลายความเคร่งเครียดทางจิต”

จากความหมายของคำทั้งสองดังกล่าว เมื่อนำมาผสมกันแล้วจึงกลายเป็น “วิทยาศาสตร์การกีฬา” ซึ่งหมายถึง การนำความรู้ที่ได้โดยการสังเกต ค้นคว้าหาหลักฐานและเหตุผลมาใช้กับกิจกรรมการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกาย เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และคุณประโยชน์ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ธนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร (2536 : 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport Science) หมายถึง ศาสตร์สาขาหนึ่งที่กล่าวถึง ความรู้ที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้าจากการประจักษ์ทางธรรมชาติของการเคลื่อนไหวของมนุษย์ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในการเล่นกีฬาแล้วจัดเข้าเป็นระบบระเบียบ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพ การเพิ่มพูนพัฒนา สมรรถภาพ

ทางกาย ทักษะการเล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการแข่งขัน เพื่อความเป็นเลิศทางกีฬา ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาจึงเรียกว่า สหวิทยาการ (Multidisciplinary) วิทยาศาสตร์การกีฬาจึงเกี่ยวเนื่องสู่วิทยาศาสตร์ประยุกต์ได้แก่ สรีรวิทยาการออกกำลังกาย ชีวกลศาสตร์การกีฬา กีฬาเวชศาสตร์และจิตวิทยาการกีฬา เป็นต้น

วุฒิพงษ์ ปรมัตถากร (2537 : 4 - 5) อธิบายว่าวิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport Science) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสมรรถภาพทางกายหรือการปรับปรุงการทำงานของระบบต่าง ๆ ของร่างกายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องและควรจะต้องพิจารณาประกอบ คือ ความบ่อยครั้งของการฝึก ปริมาณของการออกกำลังกายและชนิดของการออกกำลังกาย สภาวะทางโภชนาการ การพักผ่อน ลักษณะตามธรรมชาติของแต่ละบุคคล อุณหภูมิรวมทั้งการประกอบอาชีพของบุคคลนั้น ๆ

จากความหมายและความเห็นของคำว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา ของนักการศึกษาหลายๆท่าน ที่นำมากล่าวไว้ข้างต้น พอจะสรุปความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬา ได้ว่า

วิทยาศาสตร์การกีฬา หมายถึง การศึกษาของศาสตร์สาขาหนึ่งที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้าจากการเคลื่อนไหวหรือเล่นกีฬาของมนุษย์แล้วทำการวิเคราะห์ ทดลอง โดยอาศัยเครื่องมือทางด้านวิทยาศาสตร์และการพัฒนาการทางด้านกีฬา เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพ การเพิ่มพูนพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ทักษะการเล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศทางกีฬา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา

การพัฒนาเป็นกลไกของสังคมโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วยอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศาสตร์สาขาต่าง ๆ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยได้มีการศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและทฤษฎีไว้ดังนี้

สุวิมล ตั้งสังจพจน์ (2540 : 28) ได้อธิบายไว้ว่า พลศึกษาเป็นวิชาที่กำเนิดหรือรู้จักกันมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ชาวเอเธนส์ และสปาร์ตาร์ เป็นกลุ่มคนที่สนใจต่อการออกกำลังกายมาก เขาเรียกกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติในสถานกายนบริหาร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของพลศึกษาที่ขณะนั้นเรียกว่า "ยิมนาสติกส์" (Gymnastics)

ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ได้มีการนำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย ความหมายของพลศึกษาจึงเปลี่ยนมาเป็น "กายบริหาร" (Physical Training) และคำนี้ได้แพร่หลายในวงการทั่วไป

ในศตวรรษที่ 20 อิทธิพลจากนักการศึกษาที่ให้ความสำคัญที่ทำให้พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้เน้นการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่จะทำให้พัฒนา ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ วิชาพลศึกษาจึงเป็นวิชาสำคัญของการเรียนในโรงเรียนให้ เรียกวิชาว่าด้วยการออกกำลังกายนี้ว่า "พลศึกษา" (Physical Education) และกำหนดเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียน แต่ในตอนปลายศตวรรษนี้เอง ได้มีการมุ่งเน้นการกีฬาเพื่อนำไปสู่ ชัยชนะอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีการศึกษาค้นคว้าเพื่อการใช้ศาสตร์ต่าง ๆ มาสนับสนุน เป็นผลทำให้เกิดคำว่า "วิทยาศาสตร์การกีฬา" (Sport Science) และคำนี้ได้ถูกนำมาใช้แทน คำว่า พลศึกษาในปี ค.ศ. 1986

ศิลปชัย สุวรรณเดชา และคณะ (2538 : 37 – 38) ได้กล่าวไว้ว่าคำว่า "พลศึกษา" เกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 แล้วแต่ไม่นิยมเรียกกัน พ.ศ. 2441 จากโครงการศึกษาชาติ ร.ศ. 117 ฉบับแรกของไทย เรียกว่า วิชาการฝึกร่างกาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 เรียกว่า วิชาตัดตนหรือกายบริหาร ซึ่งประกอบด้วย การตัดตนท่ามือเปล่าและการตัดตนส่วนห้อยโหน (Gymnastics) และเรียกว่าวิชาการทหาร เพราะวิชาการตัดตนหรือกายบริหารทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีระเบียบวินัย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2456 เรียกว่า วิชาลูกเสือ เพราะพระองค์มีพระประสงค์จะเผยแพร่วิชาลูกเสือในหลักสูตรการเรียนการสอน และในสมัยรัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2471 เรียกว่า วิชาพลศึกษา (Physical Education) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในประเทศแถบยุโรปตะวันออกใช้คำว่า กีฬา (Sports) แทนคำว่า พลศึกษา

ในสมัยรัชกาลที่ 9 พ.ศ. 2501 เรียกว่าวิชาพลานามัย เพราะรวมวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาไว้ด้วยกันเพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจให้ดียิ่งขึ้น ต่อมาได้จัดวิชาเรียนแบบบูรณาการ (Integrate) โดยจัดวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาวิชาคล้าย ๆ กันเข้าเป็นกลุ่มเดียวเพื่อสอนให้เกิดคุณลักษณะตามความต้องการง่ายขึ้น เรียกว่า กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มสร้างเสริมบุคลิกภาพสำหรับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และบางที่ ก็ย้อนกลับมาเรียกว่าวิชาพลศึกษาหรือพลานามัย ส่วนในต่างประเทศ เช่น ประเทศเยอรมัน นิยมใช้คำว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา (Sport Science) ประเทศสหรัฐอเมริกานิยมใช้ คำว่า วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว (Kinesiology) หรือวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวของมนุษย์ (Movement Study)

ส่วนในประเทศออสเตรเลียนิยมใช้คำว่า วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวของมนุษย์ (Human Movement Science)

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540 : 25-26) อธิบายไว้ดีกว่าวิทยาศาสตร์การกีฬาเหมือนกับศาสตร์อื่น ๆ ที่ต้องพัฒนามาจากพื้นฐานของศาสตร์หลักอย่างหนึ่งอย่างใดมาก่อน แล้วจึงแตกแยกออกมาเป็นสาขาที่เจริญงอกงามเป็นศาสตร์ใหม่เช่นกันกับวิทยาศาสตร์การกีฬาที่พัฒนามาจากวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่ว่าด้วยเนื้อหา วิชาที่มุ่งเพื่อปรับปรุงสุขภาพ สมรรถภาพ และความเป็นอยู่ดีของร่างกาย โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมมนุษย์ พลศึกษาได้ถูกนำไปใช้ในแนวทางต่าง ๆ ทั้งเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพ การกีฬา วัฒนธรรม การสร้างเสริมคุณภาพชีวิต หรือแม้แต่การใช้ในทางการเมือง มีสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้องหลายวิชา เช่น สุขศึกษา ลีลาศศึกษา นันทนาการ สวัสดิศึกษา และการกีฬา โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา เกมส์และการกีฬามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพลศึกษาเป็นอย่างมาก แต่ยังคงขาดความชัดเจน การสร้างเสริมสมรรถนะได้เน้นไปถึงการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสุขภาพกิจกรรมหลาย กิจกรรม เน้นความเป็นศาสตร์ที่การพลศึกษาไม่สามารถอธิบายทำให้มีการขยายขอบข่ายวิชา พลศึกษาให้มองไปในแง่ของจิตวิทยา สรีรวิทยา กลศาสตร์จลน์ ชีวกลศาสตร์ ซึ่งแต่ละวิชา จะเป็นฐานของการอธิบายภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพลศึกษา

ค.ศ. 1939 เป็นปีแรกที่มีรายงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา โดย Altrock เปิดแนวทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์การกีฬาในแง่ของทฤษฎีวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับกายบริหารและการกีฬา ต่อมาได้มีการศึกษาและพยายามที่จะอธิบายศาสตร์และทฤษฎีที่จะมาเกี่ยวข้องกับ วิทยาศาสตร์การกีฬา โดยเฉพาะประเทศเยอรมัน เป็นประเทศที่พยายามอธิบายคำว่า "วิทยาศาสตร์การกีฬา" พร้อมทั้งเสนอทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนจนถึงในปี ค.ศ. 1979 Haag ได้นำเสนอแนวคิดของวิทยาศาสตร์การกีฬาและพัฒนาทฤษฎีสันับสนุน / ทฤษฎี (Seven – Theory – Field – Model) ประกอบด้วยทฤษฎีทางเวชศาสตร์การกีฬา ชีวกลศาสตร์กีฬา จิตวิทยาการกีฬา การสอนกีฬา สังคมวิทยาการกีฬา ประวัติการกีฬา และปรัชญาการกีฬา ซึ่งต่อมาได้มีการยอมรับทฤษฎีวิทยาศาสตร์การกีฬาอยู่ในแง่ของการนำมาเพื่อการวิจัยอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถอธิบายแง่มุมวิจัยทางพลศึกษาแจ่มชัดขึ้น

ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่พลศึกษามีความเจริญมาก ได้มีการเคลื่อนไหวในเรื่องของวิทยาศาสตร์การกีฬาเช่นกัน ด้วยเหตุผลว่าการเคลื่อนไหวทางกาย การกีฬาและการเล่นจะต้องมีทฤษฎีรองรับมากกว่าการพูดพื้น ๆ เกี่ยวกับการแสดงออกทางกาย และนับวันจะเห็นถึงความเป็นศาสตร์ในสายพลศึกษากว้างขวางยิ่งขึ้น ปี ค.ศ. 1991 ได้มีการเริ่มใช้

วิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แต่ยังคงคำเดิมที่ใช้อยู่ เช่น พลศึกษา กีฬาศึกษา ศาสตร์กิจกรรมทางกาย กายบริหารศาสตร์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักพลศึกษาต่างยอมรับว่า พลศึกษาจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาสู่ความเป็นศาสตร์ที่แท้จริง และเห็นด้วยกับการมีวิทยาศาสตร์การกีฬา ส่วนการที่จะประสานวิชาเข้าด้วยกันกับการพลศึกษา อาจต้องพิจารณาถึงสิ่งที่ดีที่สุดต่อไป

วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2545 : 1 – 5) อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา สามารถจะกล่าวได้ว่าเป็นศาสตร์ที่ได้มีการเริ่มต้นจากการพัฒนาการของวิชาการ ทางด้าน พลศึกษา เพราะตามความเป็นจริงแล้วได้มีการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬานี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในวิชาพลศึกษาและในชีวิตประจำวันตั้งแต่สมัยโบราณนานมาแล้ว แต่ความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์และชีวิตการเป็นอยู่ในขณะนั้นเท่านั้น วิทยาศาสตร์การกีฬาจึงไม่ได้เป็นที่รู้จักและเป็นศาสตร์ที่มีตัวเหมือนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ชาวกรีกโบราณมีความเชื่อว่าการพลศึกษาและการออกกำลังกายเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำให้ร่างกายมีความแข็งแรง มีสุขภาพดี การศึกษาของเยาวชนชาวกรีกทุกคนจึงได้เน้นที่การดนตรี เพื่อพัฒนาทางจิตใจควบคู่ไปกับการศึกษาทางพลศึกษาหรือการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายให้ร่างกายมีความแข็งแรงมีสุขภาพดีสมบูรณ์ และให้รู้จักวิธีการทำให้ร่างกายสามารถเป็นที่รับใช้จิตใจที่ดีด้วย

ที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นนี้ก็เพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า วิทยาศาสตร์การกีฬาในระยะตอนต้น ๆ นั้น เป็นที่รู้จักกันก็ในแง่ของผลของการออกกำลังกายหรือผลของการพลศึกษาที่มีต่อร่างกายเท่านั้น และผลที่เป็นที่รู้จักเหล่านั้นก็เป็นผลที่ได้รับจากการสังเกตหรือจากประสบการณ์ที่ ผ่าน ๆ มา เท่านั้น โดยยังไม่เป็นหลักวิชาการที่จะพิสูจน์ให้ทราบได้ว่าเพราะเหตุใด หรือว่าทำไมการออกกำลังกายหรือการพลศึกษาจึงมีผลต่อร่างกายเช่นนั้นคือเพียงรู้ว่าเมื่อออกกำลังกายแล้วร่างกายมีกล้ามเนื้อดีขึ้นเหล่านี้ได้เกิดขึ้นมาอย่างไร และทำไมจึงได้เกิดขึ้น หรือว่าเกิดขึ้นมากน้อยแค่ไหนอันเนื่องมาจากสาเหตุอะไรนั้นยังไม่ได้เป็นที่สนใจและได้ทำการศึกษาอย่างจริงจัง ๆ จึง ๆ จนทำให้เกิดคำว่า “ วิทยาศาสตร์การกีฬา ” ขึ้นเพื่อพิสูจน์ หาสาเหตุ และให้คำตอบในสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการออกกำลังกายหรือการพลศึกษาขึ้น

สรุป วิทยาศาสตร์การกีฬาในระยะตอนต้นนั้นจึงเป็นศาสตร์ที่มุ่งไปในเฉพาะ ด้าน สรีรวิทยาการกีฬาหรือผลของการเล่นกีฬาที่มีผลต่อร่างกายแต่เพียงด้านเดียวเป็นสำคัญ แต่ในระยะหลังต่อมาหลังจากการที่ได้มีการยอมรับในแนวคิดที่ว่าร่างกายและจิตใจเป็นสิ่งอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสัมพันธ์ประสานงานกันโดยไม่มีการแบ่งแยกกันนี้ และประกอบกับได้มีการ

วิวัฒนาการทางวิชาการและเทคโนโลยีขึ้นมาใหม่อีกมาทำให้สามารถทราบได้ว่าปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้มีสมรรถนะในการเรียนรู้และในการแข่งขันกีฬาที่สูงขึ้นนั้น นอกจากจะเป็นปัจจัยทางด้านร่างกายแล้วยังจะต้องมีปัจจัยอย่างอื่น ๆ ประกอบอีกด้วยเป็นอันมาก ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการนำหลักวิชาการทางด้านอื่น ๆ เช่น ทางด้านจิตวิทยาทางด้านชีวกลศาสตร์ ทางด้านโภชนาการ ทางด้านเวชศาสตร์ ทางด้านสังคมวิทยา ทางด้านวิทยาวิธี ทางด้านวิทยาการการจัดการและอื่น ๆ มาเป็นแนวทางในการศึกษาผลที่เกิดจากการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายในด้านอื่น ๆ ของ ตัวบุคคลด้วย เป็นผลทำให้เกิดศาสตร์ทางจิตวิทยาการกีฬาชีวกลศาสตร์การกีฬา โภชนาการการกีฬา เวชศาสตร์การกีฬา สังคมวิทยาการกีฬา วิทยาวิธีการกีฬา วิทยาการจัดการการกีฬาและอื่น ๆ ขึ้นมาอีกด้วยดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เนื้อหาสาระความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาและ ค้นคว้ามาในแต่ละด้านเหล่านี้ก็จะได้นำมาใช้เป็นหลักการในการเรียนการสอนพลศึกษา การกีฬาและการออกกำลังกายให้ดีขึ้นต่อไป ทำให้การพลศึกษา การกีฬาและการออกกำลังกายให้ดีขึ้นต่อไป ทำให้การพลศึกษา การกีฬาและการออกกำลังกายแบบต่างๆ นั้นได้เป็นประโยชน์แก่บุคคลมากที่สุด และจะเป็นประชากรของชาติที่มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ และยังส่งผลดีต่อการสร้างนักกีฬาที่เข้มแข็งให้กับประเทศชาติต่อไปอีกทางหนึ่งด้วย

4. หลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้นำโครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาเสนอ ดังนี้

1. โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสหศาสตร์	3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาภาษา	6 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาบังคับเลือกตามกำหนดของคณะ	12 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 102 หน่วยกิต

1. วิชาบังคับร่วม	52 หน่วยกิต
-------------------	-------------

กลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์	16 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ทางกีฬา	20 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาทักษะกีฬา	14 หน่วยกิต
การฝึกงาน	2 หน่วยกิต
2. วิชาเอก-เลือกกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง	30 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาสรีรวิทยาการกีฬา (Sports Physiology)*	
กลุ่มวิชาเวชศาสตร์การกีฬา (Sports Medicine)*	
กลุ่มวิชาจิตวิทยาการกีฬา (Sports Psychology)	
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพประยุกต์ (Applied Health Science)*	
กลุ่มวิชาวิทยาวิธีทางการกีฬา (Sports Pedagogy)*	
กลุ่มวิชานันทนาการศาสตร์ (Recreation Science)*	
กลุ่มวิชาการจัดการกีฬา (Sports Management)*	
กลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการกีฬา (Sports Technology)	

* กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในปัจจุบัน

3. วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546 : 1-5)

2. โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546 ของมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต

    วิชาบังคับ 26 หน่วยกิต

วิชาภาษาอังกฤษ	12 หน่วยกิต
วิชาภาษาไทย	2 หน่วยกิต
วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	3 หน่วยกิต
วิชาสหศาสตร์	9 หน่วยกิต

    วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะ 90 หน่วยกิต

    วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน 23 หน่วยกิต

วิชาเอก 67 หน่วยกิต

วิชาทฤษฎี	45 หน่วยกิต
วิชากิจกรรม	14 หน่วยกิต
วิชาการฝึกกีฬา	4 หน่วยกิต
วิชาเลือก	4 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546 : 1)

3. โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546 ของมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 135 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต

1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาสหศาสตร์ (ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต
5. กลุ่มวิชาภาษา (ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต) 6 หน่วยกิต
6. กลุ่มวิชานักเลือกตามกำหนดของคณะ (ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต) 13 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะ (วิทยาศาสตร์การกีฬา)

1. วิชาบังคับร่วม 51 หน่วยกิต

- 1.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ 12 หน่วยกิต
- 1.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา 23 หน่วยกิต
- 1.3 กลุ่มวิชาทักษะกีฬา 14 หน่วยกิต
- 1.4 การฝึกงาน 2 หน่วยกิต

2. วิชาเอก (รายวิชาบังคับของแต่ละวิชาเอก 30 หน่วยกิต) 30 หน่วยกิต เลือกวิชาเอก

กลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง

- 2.1 กลุ่มวิชาสรีรวิทยาการกีฬา (sports physiology)
- 2.2 กลุ่มวิชาเวชศาสตร์การกีฬา (sports medicine)
- 2.3 กลุ่มวิชาจิตวิทยาการกีฬา (sports psychology)
- 2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพประยุกต์ (Applied Health Science)
- 2.5 กลุ่มวิชาวิทยวิธีการกีฬา (Sports Pedagogy)

2.6 กลุ่มวิชานันทนาการศาสตร์ (Recreation Science)

2.7 กลุ่มวิชาการจัดการกีฬา (Sports Management)

2.8 กลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการกีฬา (Sports Technology)

3. วิชาเลือก 20 หน่วยกิต (เลือกตามที่กลุ่มวิชาเอกหนึ่ง ๆ กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต และเลือกในกลุ่มอื่นอีกรวมทั้งสิ้นแล้วไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต) สำหรับผู้ที่เลือกกลุ่มวิชาครุศาสตร์กำหนดให้เลือกกลุ่มเดียวได้ไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต ไม่จำกัดวิชาบังคับเลือกตามที่กลุ่มวิชาเอกกำหนดหมวดวิชา เลือกเสรี (ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต) 3 หน่วยกิต
(มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546 : 1)

4. โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2545 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 142 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปรวมไม่น้อยกว่า	32 หน่วยกิต
1. กลุ่มภาษา	10 หน่วยกิต
2. กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
3. กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และกลุ่มคณิตศาสตร์	7 หน่วยกิต
5. กลุ่มพลศึกษา	3 หน่วยกิต
(จัดวิชาในภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาแทน)	
ข. หมวดวิชาเฉพาะ	98 หน่วยกิต
1. วิชาแกน	23 หน่วยกิต
2. วิชาเฉพาะด้าน	32 หน่วยกิต
3. วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	43 หน่วยกิต
3.1 วิชาพื้นฐานวิชาชีพทฤษฎี	15 หน่วยกิต
3.2 วิชาพื้นฐานวิชาชีพเทคนิคทักษะ	20 หน่วยกิต
3.3 วิชาพื้นฐานวิชาชีพเลือก	8 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
ง. หมวดวิชาการฝึกงานวิชาชีพ	6 หน่วยกิต

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546 : 1-13)

5. โครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2544 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 134 หน่วยกิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปรวมไม่น้อยกว่า	33 หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาภาษา	15 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	4 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3 หน่วยกิต
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และกลุ่มคณิตศาสตร์	9 หน่วยกิต
5. กลุ่มวิชาพลศึกษา	2 หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า	95 หน่วยกิต
1. กลุ่มวิชาแกน	16 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาเอก	63 หน่วยกิต
3. กลุ่มวิชาโท	16 หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรีรวมไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต

(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544 : 1-4)

จากโครงสร้างหลักสูตรวิทยาศาสตร์การกีฬาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมา เสนอนั้น ทุกมหาวิทยาลัยได้มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คล้ายคลึงกันพอที่จะสรุปได้ดังนี้คือ

1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
  2. เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ให้กับองค์กรทางการกีฬาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
  3. เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่มีจรรยาบรรณและคุณธรรมในวิชาชีพ และเป็นผู้นำทางการกีฬา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น
  4. เพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่สามารถทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาเพื่อสุขภาพ และการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศให้กับประเทศชาติได้
- หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต พลศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬา

หลักสูตรที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นโครงร่างหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2546 ของแผนกวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งทำการเปิดสอนในปีการศึกษา 2547

1. ชื่อหลักสูตร : ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬา
BACHELOR OF EDUCATION PROGRAM IN PHYSICAL
EDUCATION AND SPORTS SCIENCE
2. ชื่อปริญญา : ศึกษาศาสตรบัณฑิต (พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา)
BACHELOR OF EDUCATION (PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS
SCIENCE)
B.Ed. (SPORTS SCIENCE)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ แผนกวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

4. ปรัชญา/วัตถุประสงค์

4.1 ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรผลิตบัณฑิตทางพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางด้านพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา และนันทนาการ พร้อมด้วย จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

4.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะดังนี้

4.2.1 ให้มีความรู้ความเข้าใจทางด้านพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา และนันทนาการ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.2.2 ให้มีความสามารถในการสอนถ่ายทอดความรู้ และจัดดำเนินการทางด้านพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬา และนันทนาการ

4.2.3 ให้มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้า ใฝ่หาความรู้ ที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาในวิชาชีพ

4.2.4 ให้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ ตลอดจนเจตคติที่ดีมีความถูกต้องและเหมาะสมในการดำรงตน

5. หลักสูตร

5.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	171	หน่วยกิต
และนักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานบริการชุมชนเกี่ยวกับงานพลศึกษา กีฬา หรือนันทนาการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง โดยไม่นับหน่วยกิต		
5.2 โครงสร้างของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	171-177	หน่วยกิต
5.2.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30	หน่วยกิต
5.2.2 หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 135-142	หน่วยกิต
5.2.2.1 วิชาชีพรุ	50-52	หน่วยกิต
1) วิชาบังคับ	40-42	หน่วยกิต
2) วิชาเลือก	10	หน่วยกิต
5.2.2.2 วิชาเฉพาะสาขา	85-90	หน่วยกิต
โปรแกรมที่ 1) วิชาเอกเดี่ยว	85	หน่วยกิต
-วิชาบังคับ	35	หน่วยกิต
-วิชาเลือก	50	หน่วยกิต
โปรแกรมที่ 2) วิชาเอกคู่	90	หน่วยกิต
วิชาเอกที่หนึ่ง	45	หน่วยกิต
- วิชาบังคับ	35	หน่วยกิต
- วิชาเลือก	10	หน่วยกิต
วิชาเอกที่สอง	45	หน่วยกิต
โปรแกรมที่ 3) วิชาเอก-โท	85	หน่วยกิต
-วิชาบังคับเอก	35	หน่วยกิต
-วิชาเลือกเอก	25	หน่วยกิต
-วิชาโท	25	หน่วยกิต
5.2.3 ฝึกปฏิบัติงานบริการชุมชน ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง (ไม่นับหน่วยกิต)		

สรุป ด้วยเหตุผลประการต่าง ๆ ที่ได้เสนอมาช้างต้น ทางแผนกวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้ทำการร่างโครงสร้างหลักสูตรใหม่ขึ้น คือ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและนักศึกษาที่ได้เรียนในหลักสูตรนี้สามารถมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นครูสอนพลศึกษาที่โรงเรียนต่าง ๆ หรือจะเป็น นักวิทยาศาสตร์การกีฬาตามสถานประกอบการธุรกิจเอกชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ของภาครัฐบาลหรือของภาคเอกชนผู้บริหารในระดับสูงต่างก็ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายเพราะจะทำให้เกิดการพัฒาที่ดี และรวดเร็วขององค์กรหรือสถาบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา มีผู้ทำไว้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม พอดีจะสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ ดังนี้

1. งานวิจัยภายในประเทศ

กุลธิดา นุชนามร (2518) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้หลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับปริญญาตรีของ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาเอกพลศึกษาของนิสิตและอาจารย์ในแผนกวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านการเรียนการสอนสถานที่ อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาเอกพลศึกษาของคณะครุศาสตร์ผลการวิจัยพบว่า นิสิตส่วนมากมีปัญหาเนื่องมาจาก อุปกรณ์ยังไม่เพียงพอหาวิชาในการเรียนมีน้อยไป การสอนของอาจารย์ไม่ดีเท่าที่ควร สถานที่มีไม่เพียงพอ และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อยไป อาจารย์ส่วนมากมีปัญหาเนื่องมาจาก สถานที่มีไม่เพียงพอ การเรียนของนิสิตไม่ดีเท่าที่ควร ประสบความยุ่งยากในการสอนบางวิชา อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ และไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร